

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry of Labour, Social Policy,
Displaced Persons and Refugees

Broj: 13-05/1-04-51929-20/24
Sarajevo, 16.12.2024. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO

- SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
Služba za skupštinske poslove
- OVDJE -

- VLADA KANTONA SARAJEVO
Stručna služba Vlade
- OVDJE -

Predmet: Odgovor na zastupničko pitanje, dostavlja se

Poštovani,

Zastupnica Vedrana Vujović, u skladu sa čl. 211. i 214. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 41/12 - Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22 i 17/22 – Ispravka), u okviru 17. radne sjednice Skupštine Kantona Sarajevo, održane dana 26.11.2024. godine, uputila je zastupničko pitanje koje se odnosi na način i iznos u kojem zaposlene žene-porodilje mogu ostvariti pravo na porodiljsku naknadu u Kantonu Sarajevo.

U nastavku zastupničkog pitanja navedeno je sljedeće:

„*Nakon javnih nastupa zvaničnika Kantona Sarajevo da svaka porodilja u kantonu (zaposlena i nezaposlena), ima pravo na porodiljsku naknadu u iznosu od 1.200,00 KM, u proteklom periodu su me kontaktirale zaposlene porodilje sa različitim iskustvima. Naime, ova nadležnost je pripala opštinama u Kantonu Sarajevo koje izdaju rješenja po osnovu potvrde poslodavca. S tim u vezi, na terenu su prisutni različiti iznosi porodiljskih naknada, poput toga da sve porodilje u opštini Novi Grad Sarajevo ili Ilijaš imaju puni iznos, a u Novom Sarajevu i Centru imaju zagarantovanih 619,00 KM – te ostatak zavisi od potvrde poslodavca. Također, postoje iskustva u kojem zaposlena porodilja nema uopće pravo na porodiljsku naknadu, ukoliko joj poslodavac uplaćuje dio plate koji je veći od 1.200,00 KM.*“

Nakon što je Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo razmotrilo predmetno zastupničko pitanje, dostavljamo sljedeći odgovor.

U članu 68. stav (1) Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 26/16, 89/18, 23/20 - Odluka Ustavnog suda, 49/21, 44/22 i 39/24) propisano je da za vrijeme porođajnog odsustva radnik ima pravo na naknadu plaće u skladu sa posebnim zakonom, dok stav (2) ovog člana propisuje da pored prava iz stava (1) radniku se može isplatiti i razlika do pune plaće na teret poslodavca.

Stoga, ovim zakonom je nesporno da radnik, odnosno porodilja, ima pravo na naknadu plaće za vrijeme porođajnog odsustva u skladu sa posebnim zakonom, ali ne postoji obaveza poslodavca da pored prava iz stava (1) ovog člana isplaćuje radniku i razliku do pune plaće.

Pravo na naknadu umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta i dodatna pomoć na ime brige i njege djeteta, utvrđeno je u čl. 148. do 155. Zakona o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 38/14-Prečišćeni tekst, 38/16, 44/17, 28/18, 52/21 i 40/22) (u daljem tekstu: Zakon).

U skladu sa naprijed navedenim članovima Zakona, žena-majka u radnom odnosu ostvaruje pravo na novčanu naknadu u različitim iznosima u zavisnosti od činjenice da li žena-majka koja najmanje 12 mjeseci prije odlaska na porodiljsko odsustvo ima zaključen ugovor o radu ili rješenje o zasnivanju radnog odnosa i prijavu na obavezno osiguranje po osnovu radnog odnosa, ili da li žena-majka koja manje od 12 mjeseci prije odlaska na porodiljsko odsustvo ima zaključen ugovor o radu ili rješenje o zasnivanju radnog odnosa i prijavu na obavezno osiguranje po osnovu radnog odnosa.

Za žene-majke koje najmanje 12 mjeseci prije odlaska na porodiljsko odsustvo imaju zaključen ugovor o radu ili rješenje o zasnivanju radnog odnosa i prijavu na obavezno osiguranje po osnovu radnog odnosa, naknada umjesto plaće utvrđuje se u iznosu 60% prosječne plaće, s tim da taj iznos ne može biti manji od najniže plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Kada je u pitanju novčana naknada umjesto plaće, u članu 8. Zakona je propisano da pravo utvrđeno ovim Zakonom ne može ostvariti osoba koja isto pravo već ostvaruju po drugim propisima. Dakle, ukoliko poslodavac ženi-majci u radnom odnosu isplaćuje novčanu naknadu umjesto plaće, ona nema pravo na novčanu naknadu umjesto plaće po ovom Zakonu.

Žena-majka u radnom odnosu koja ostvari pravo na naknadu plaće u skladu sa Zakonom, bez podnošenja zahtjeva ostvaruje pravo i na dodatnu pomoć na ime brige i njege djeteta koja ne može biti manja od iznosa razlike prosječne plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine za prethodnu godinu i iznosa novčane naknade plaće ženi-majci utvrđene ovim Zakonom.

Ukupan iznos novčane naknade umjesto plaće i dodatne pomoći na ime njege i brige djeteta, pod uslovom da poslodavac porodilji ne isplaćuje novčanu naknadu umjesto plaće jeste iznos prosječne plate u Federaciji BiH za prethodnu godinu, utvrđene prema statističkom podatku Federalnog zavoda za statistiku.

U svim drugim slučajevima kada poslodavac u skladu sa svojim unutrašnjim aktima i u skladu s članom 68. Zakona o radu FBiH porodilji isplaćuje određeni iznos naknade umjesto plaće ili razliku do pune plaće, iznos navedenih prava po Zakonu zavisi dakle od potvrde koju izdaje poslodavac, a u kojoj je utvrđeno da li će poslodavac za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta ženi-majci u radnom odnosu isplaćivati novčanu naknadu umjesto plaće, uz navođenje tačnog iznosa novčane naknade umjesto plaće, ili razliku od iznosa novčane naknade umjesto plaće, do visine pune plaće, uz navođenje tačnog iznosa razlike, ili razliku od ukupnog iznosa koju prima porodilja, a koja se sastoji od novčane naknade umjesto plaće i dodatne pomoći na ime brige i njege djeteta, do visine pune plaće.

Cijeneći naprijed navedeno, neophodno je da općinski organi uprave u propisanim Obrascima/Zahtjevima za ostvarivanje prava na novčanu naknadu ženi-majci u radnom odnosu u dijelu potrebne dokumentacije za ostvarivanje ovog prava tačno preciziraju koju potvrdu poslodavac može izdati ženi-majci porodilji u radnom odnosu.

Iz naprijed navedenog, proizilazi da od potvrda poslodavaca zavisi na koji način će prvostepeni organi odlučiti po zahtjevu žene-majke u radnom odnosu u postupku ostvarivanja prava na naknadu plaće ženi-majci u radnom odnosu i prava na dodatnu pomoć na ime brige i njege djeteta.

Stoga, a u vezi primjene člana 150 a. Zakona suštinski moguće su sljedeće situacije:

-žena-majka u radnom odnosu kojoj poslodavac isplaćuje puni iznos plaće ili iznos veći od prosječne plate u Federaciji BiH, ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu i dodatnu pomoć na ime brige i njege djeteta, jer to Zakon ne dozvoljava, niti bi bilo društveno opravdano da se ženi-majci pored punog iznosa plaće koji dobije od poslodavca, iz Budžeta Kantona Sarajevo isplate i naknade po osnovu Zakona;

- ako ženi-majci u radnom odnosu poslodavac isplati naknadu umjesto plaće koja je manja od prosječne plaće u Federaciji BiH, žena-majka ima pravo na dodatnu pomoć na ime brige i njege djeteta u visini razlike prosječne plate u Federaciji BiH i iznosa koji poslodavac isplaćuje;

-ako ženi-majci u radnom odnosu poslodavac isplati naknadu umjesto plaće koja je manja od prosječne plaće u Federaciji BiH, žena-majka ima pravo na dodatnu pomoć na ime brige i njege djeteta u visini razlike prosječne plate u Federaciji BiH i ovog iznosa koji joj poslodavac isplaćuje;

-ako poslodavac ženi-majci u radnom odnosu isplaćuje novčanu naknadu umjesto plaće, ona nema pravo na novčanu naknadu umjesto plaće po ovom Zakonu, ali ima pravo na dodatnu pomoć na ime brige i njege djeteta i to u iznosu razlike prosječne plate u Federaciji BiH i iznosa naknade umjesto plaće koju isplaćuje poslodavac.

U okviru naprijed pomenutih situacija, na osnovu potvrda/uvjerenja poslodavca i preciznog navođenja poslodavca o iznosima koje isplaćuje ženi-majci u radnom odnosu, od strane općinskih organa uprave koji vode prvostepeni postupak utvrđuju se različiti iznosi naknada umjesto plaće i dodatne pomoći na ime brige i njege djeteta.

Dakle, jasno je da prvostepeni organi uprave u zavisnosti od potvrda poslodavaca mogu donositi različita rješenja kada su u pitanju ova prava.

U vezi nejednakog načina odlučivanja prvostepenih organa o ovim pravima, naglašavamo da je u članu 9. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/98, 48/99 i 61/22) propisano koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje ovlašteno službeno lice po svom uvjerenju, na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo

Tel: + 387(0)33 562-089, Fax: + 387(0)33 562-090

Web: <http://mrsri.ks.gov.ba>, E-mail: mrsri@mrsri.ks.gov.ba

Također, u članu 10. stav (1) Zakona o upravnom postupku propisano je da organ vodi upravni postupak i donosi rješenje samostalno, u okviru ovlasti datih zakonom, drugim propisima i općim aktima, dok stav (2) ovog člana propisuje da ovlaštena službena osoba organa nadležnog za vođenje postupka samostalno utvrđuje činjenice i okolnosti i na osnovu utvrđenih činjenica i okolnosti primjenjuje propise, odnosno opće akte na konkretni slučaj.

Nezavisno od prava na novčanu pomoć za nezaposlenu porodilju propisanog u Zakonu o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/22 i 58/24), nezaposlena porodilja koja je prijavljena na evidenciji Javne ustanove "Služba za zapošljavanje Kantona Sarajevo" Sarajevo ili se nalazi na redovnom školovanju, odnosno koja se na evidenciji Porezne uprave ne vodi kao zaposleno lice, ovim zakonom ima pravo na dodatnu pomoć na ime brige i njege djeteta, pod uvjetom da ona ili otac djeteta imaju prebivalište najmanje godinu dana u Kantonu Sarajevo, odnosno boravište najmanje godinu dana pod uvjetom da ima status raseljene osobe. Izuzetno od člana 6. ovog zakona, nezaposlena porodilja strana državljanica kojoj je aktom nadležnog organa odobren stalni boravak u Bosni i Hercegovini i ispunjava uvjete u pogledu prebivališta u Kantonu Sarajevo, ima pravo na dodatnu pomoć na ime brige i njege djeteta. Dodatna pomoć na ime brige i njege djeteta nezaposlenoj porodilji isplaćuje se dok postoje uslovi za ostvarivanje ovog prava, a najduže godinu dana od dana porođaja.

S poštovanjem,

Pripremila: Berina Filipović, šefica odjeljenja za pravne poslove

Kontrolisali: Zoran Timarac, pomoćnik ministricе

Amira Gackić, Sekretarka Ministarstva

Enča Pavličević

Dostaviti:

1. Naslovu,
2. Koordinator odgovora na zastupnička pitanja i inicijative,
3. Evidencija,
4. Arhiva.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo

Tel: + 387(0)33 562-089, Fax: + 387(0)33 562-090

Web: <http://mrsri.ks.gov.ba>, E-mail: mrsri@mrsri.ks.gov.ba

4/4